

Skippereskolen i Godthåb

Interview med forstander for Skippereskolen i Godthåb, Barselaj Ezeikiassen

ved Margrethe Sørensen

Portræt af en „sputnik“, eller:

Om personen Barselaj Ezeikiassen, i det følgende kaldet BE

Inde i Godthåbsfjorden lå engang et lille bitte udsted ved navn Sårdloq. Stedet blev nedlagt i 1952. Dengang var der kun 7 huse. Man ernærede sig på stedet ved fangst fra kajak og fiskeri fra små robåde. Her boede BE, til han var tolv år gammel. I skolen fik han lært grønlandsk, en ganske lille smule regning og en enorm mængde bibelhistorie. Faktisk var bibelen omtrent eneste anvendte undervisningsmateriale.

Da Sårdloq blev nedlagt, flyttede familien til Godthåb, hvor BE kom i 6. klasse. Overgangen var forfærdelig, da BE pludselig blev stillet overfor krav, som han aldrig havde haft nogen mulighed for at kende. Men selv om det var vanskeligt med alle de nye ukendte fag, blev BE alligevel én af de dygtigste i sin klasse.

Efter konfirmationen begyndte BE som „sputnik“ (det vil sige: kivfaq eller alt-mulig-mand) hos landshøvding Lundsteen. I ½ år bestod jobbet i at fyre op om morgenen, give hønsene og duerne foder, passe den lille knægt på 2 år og i øvrigt gå til hånde i husholdningen. Men en dag kom Lundsteen og sagde

til BE: „Du, Barselaj, skal have noget viden. Du kan enten komme i lære på bogtrykkeriet eller i administrationen.“ Da administrationen på det tidspunkt forekom BE lidet interessant, kom han i lære som bogbinder på Sydgrønlands Bogtrykkeri.

I sommeren 1957 skulle han holde sommerferie, og for at supplere sin noget sparsomme lærlingehyre tog han sommerarbejde hos KGH. Tilfældigt kom landshøvdingens gamle rejsebåd „Holbøll“ til Godthåb, og skipperen fortalte, at båden netop manglede en dreng til deres næste tur til Frederikshåb. BE var ikke sen til at melde sig.

BE's forældre var ikke særligt begejstrede for hans nye planer, idet BE's storebroder netop samme år var omkommet ved en ulykke på et skib. Men BE fik alligevel tilladelse til at sejle.

Det gav blod på tanden, og da „Holbøll“ efter endt rejse tilbage fra Frederikshåb skulle videre til Qutdligssat, kom BE i vanskeligheder, fordi hans ferie var ved at ebbe ud. Bogbinderen krævede, at BE skulle stå på sin læreplads, når ferien sluttede, og hvis det

ikke var tilfældet, ville uddannelsen dermed være afbrudt.

Men havet trak for meget, og BE sejlede med „Holbøll“, til den blev lagt op i 1959. Dernæst sejlede han med præstebåden „Poul Egede“ til 1965.

Undervejs fik BE i 1963 motorpas-sereksamen. I 1963/64 fik han kystskippereksamen, i 1964/65 tog han sætteskippereksamen af 2. grad, og i 1967/68 tog han sætteskippereksamen af 1. grad. Skoledirektionen henvendte sig til BE for at høre, om han kunne tænke sig at rejse til Esbjerg for at være hjælpe-lærer på Søfartsskolen. Det akcepte-rede BE.

Medens han var ved Søfartsskolen i Esbjerg, havde han visse vanskeligheder med at finde ud af, hvad han skulle være fremover. Mulighederne som tolk eller faglærer i Grønland var slet ikke tilfredsstillende for ham. Samtidigt var lønmulighederne en forhindrende faktor for en sådan ansættelse. BE fik også tilbud om at blive skipper i Grønland til en ganske anderledes stor hyre.

Alligevel gik det i orden, og i 1969 blev BE ansat som faglærer ved Skipper-skolen. I 1974 blev forstanderstillingen ledig, og selv om BE langt fra reg-nede med noget, søgte han stillingen og fik den.

De maritime uddannelser i Grønland

Erhvervsuddannelsesrådet har for nylig taget den beslutning, at alle de nuværende maritime uddannelser i Grønland skal samles i Godthåb. De maritime uddannelser er i Grønland skipperuddannelser, søfartsskoleuddannelser og fiskerifaglige uddannelser.

Når vi skal tale skipperskole, må jeg fortælle, at skipperskolen har eksisteret siden 1960, hvor den begyndte i forsamlingshuset. Siden har den fået bedre og bedre kår, og den nuværende bygning blev anskaffet af staten i 1974. Endnu udnytter vi ikke selv underetagen, som vi i stedet udlejer til specialarbejder-skolen. Vi har selv til skipperelever og søfartselever 4 store klasser.

Det er tanken, at den fiskerifaglige skole i Frederikshåb skal flyttes her til Godthåb. Jeg vil gerne tilføje, at jeg håber, at det snart sker, så vi kan begynde de fiskerifaglige kurser her i august 1977. Selvfølgelig afhænger dette også af bevillinger. Men da jeg har ansvaret for det hele, kan det undertiden være vanskeligt at opfylde sine forpligtelser tilfredsstillende, blandt andet fordi det er begrænset, hvor meget jeg kan rejse frem og tilbage. Endvidere vil en fysisk sammenlægning betyde en bedre koordinering mellem uddannelserne og en bedre udnyttelse af lærerkræfterne.

De forskellige skipperuddannelser

Søfartsskolens første kursus er afsluttet i december 1976, og uddannelsen er en nøjagtig kopi af den danske uddannelse. Dog har vi her efter ønske fra eleverne undervist lidt mere i fiskeri, fordi mange af eleverne ønsker en fremtid som fiskere. Disse elever kan fortsætte med det såkaldte afslutningskursus i Danmark, men da det ser ud til, at denne uddannelsesmulighed er under aftrapning, dropper vi den foreløbigt i Grønland.

For dæksfolk, der vil videre med en

*Elever fra Skipperskolen i Godthåb på togt i efteråret 1975
med deres lærer Barselaj Ezekiassen.*

Fot.: Jørgen Holst Jørgensen.

Skipperkolen i Grønland.

Fot.: Jørgen Holst Jørgensen.

uddannelse, kræves efter søfartsskolen, at de sejler i nogle perioder. Herefter kan de fortsætte til kystskippereksamen, og med yderligere praktisk tjeneste i skibe kan de gå videre med sætteskippereksamenene. En sætteskippereksamen af 1. grad giver mulighed for at føre skibe fra 0–500 BRT eller at arbejde som styrmand i skibe op til 1400 BRT.

For fiskere, der vil videre med en uddannelse, kræves efter søfartsskolen, at de har nogle perioder med tjeneste i søgående skibe. Derefter kan de fortsætte til fiskeskippereksamenene. Endvidere har fiskerne den mulighed efter søfartsuddannelsen samt 6–7 måneders sejlads at gå videre til den fiskerifaglige skole, hvilket kan følges op af et trawlerkursus. Herfra har de igen muligheden for at vende tilbage og begynde med fiskeskipperuddannelsen.

Fiskeskippereksamen af 1. grad giver

mulighed for at føre fiskeskibe fra 20–500 BRT i alle have.

Alle uddannelser til styrmandsklasser og skibsførerklasser sker i Danmark.

Bemandingsloven

Der er noget, der tyder på, at bemandingsloven bliver fortolket meget skrapere i Grønland end i Danmark, idet en fisker, som sejler i f. eks. Diskobugten med et skib over 20 BRT, skal have fiskeskippereksamen af 1. grad, mens en fisker med et skib over 20 BRT, og som sejler i Kattegat, kan nøjes med fiskeskippereksamen af 3. grad. I 1974 blev der sendt et forslag om en ændring af bemandingsloven til landsrådet, og jeg blev i den forbindelse bedt om en udtalelse. Jeg ved, at forslaget blev behandlet i landsrådet, men derefter synes det som om forslaget er forsvundet.

Forøvrigt tror mange fiskere, at

Eleveholdet på den første søfartsskole-uddannelse med deres leder Hugo Hammer i 1976.

Fot.: Jørgen Holst Jørgensen.

skipperskolen også beskæftiger sig med bemanningen af skibe. Jeg ved ikke, hvordan den dårlige information opstår, men skibstilsynet sørger for, at bemanningsloven overholdes, og skips-skolen sørger for mandskabets uddannelse.

Fiskernes muligheder for at søge kurser
Skipperskolen i Godthåb er godkendt af Handelsministeriet, og skipperuddannelserne skal foregå her. Det kan være vanskeligt at forstå for nogle fiskere. Af og til modtager vi f. eks. klager fra fiskere i Diskobugten, som gerne vil deltage i uddannelserne, men som ikke kan frigøre sig dertil. Det kan skyldes økonomiske forhold, hensyn til familie eller andet. På den anden side har skipper-skolen ikke tilstrækkeligt med lærerkræfter til at opfylde fiskernes behov for uddannelse på deres hjemsteder. Men det er åbenbart, at der af og til er fiskere,

som kommer i klemme med deres nye store skibe, når papirerne mangler, og skibstilsynet kræver, at reglerne overholdes. Jeg synes, det er synd for disse fiskere, som har mod på fiskeriet, men som ikke kan frigøre sig til den nødvendige uddannelse, og det ville jeg gerne kunne gøre noget ved.

Konsulenter

Vi har forsøgt for ikke så længe siden at få en konsulent indenfor de maritime uddannelser. Der var godt nok nogle ansøgere fra Danmark, men uoverensstemmelserne med hensyn til løn var for store, og planerne blev standset indtil videre. Der er dog ikke tvivl om, at vi har alt for lidt konsulentbistand i Grønland til det store behov, som fiskerne har. Det virker også, som om der kun søges i Danmark efter konsulenter. Det kunne sikkert være gavnligt også at lade

Skipperskolen fik i juli 1975 sin første grønlandske leder, da Barselaj Ezekiassen blev udnævnt til forstander.

Fot.: Jørgen Holst Jørgensen.

blikket vandre f. eks. til England og Norge i den forbindelse.

„Flydende undervisning“

Der er masser af steder i Grønland, hvor der er behov for undervisning. Ganske vist har vi på skipperskolen vore efteruddannelseskurser omkring vedligeholdelse af skib og motor, hvor vi afholder foredrag om forskellige emner

– også af mere generel karakter. Jeg ved, at mange gerne ville deltage i sådan et kursus, men ikke kan komme afsted hjemmefra.

Vi har holdt nogle enkelte lokalkurser, sidst i Holsteinsborg i 4 uger. Undervisningen indeholder emner med navigation, navigationsudstyr, vedligeholdelse af skib og motor og generelt om forsikring, erhvervsstøtte og lignende.

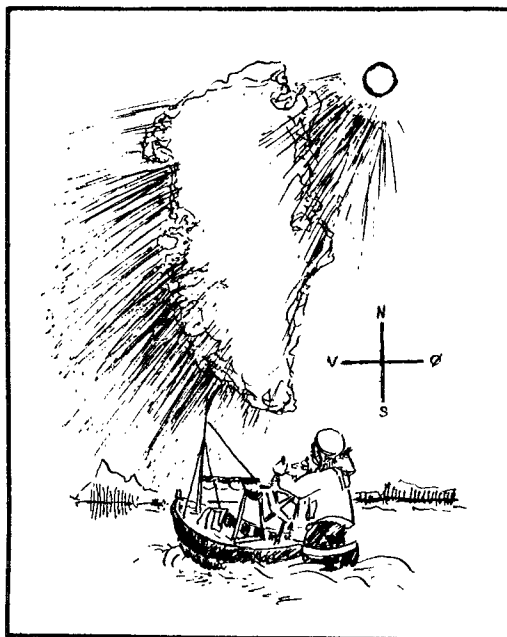
Fiskerne, der deltog i kurset, var meget, meget tilfredse med det. Det er derfor meget kedeligt, at skipperskolens handicap består af lærermangel, for vi kunne ellers sagtens gennemføre mange små lokalkurser på kysten.

På finansloven 1977/78 har jeg søgt penge til chartring af et skib. Formålet med skibet er at sende det rundt langs kysten, især til mindre steder og bygder. Skibet bemannes med vore egne lærere, som skal holde foredrag og informere dels om vore kurser og dels i nogen udstrækning om faglige emner. Det er også oplagt, at fiskeriinspektøren kan sendes med på sådanne rejser. Måske kan skibet også benyttes til demonstration af nye fiskeredskaber og materiel.

Selvfølgelig kan det være vanskeligt at dele sol og vind lige, men man får undertiden det indtryk, at ungdommen i byerne har det nemmere end ungdommen i bygderne, fordi der i bygderne ofte mangler helt basal information. Jeg tror, det vil kunne afhjælpe meget, hvis vi får en „flydende“ informationsgiver i form af et skib. Opholdene hvert sted behøver ikke at være mere end nogle timer med foredrag, informationer og hjælp til selvhjælp. Når blot skibet kommer, hvor der er behov. Jeg er sikker på, at det især vil slå an på de mindre steder.

Samfundsorientering

På vort grundkursus indgår faget samfundsorientering, hvortil vi henter folk ude fra byen til at give informationer. Det ville være en god idé at lade faget samfundsorientering indgå i vore 4-ugers kurser, for der er et stort behov for

Vignet fra orientering til de uddannelsessøgende udgivet af Skipperskolen i Grønland.

denne viden til brug for arbejdspladserne til havs. Forøvrigt synes jeg, at nogle af de organisationer, som eksisterer i Grønland idag, gør alt for lidt ud af disse sider af folkeoplysningen. Vi mærker også i forbindelse med elevansøgninger og forespørgsler til skipperskolen, at nogle af arbejdsmarkedskontorerne – som jo arbejder lokalt – har tendens til at fungere for svagt.

Udviklingstendenser

Det er spændende at opleve, hvorledes udviklingen generelt i samfundet og altså også i fiskeriet giver vore elever mere erfaring om fiskeri, inden de kommer på skipperskolen, og samtidig får de interesse for nye metoder. Vi må derfor også lade uddannelsesstilbuddene rette sig efter elevmaterialet.

Fremtidens skippere drøfter næste rejse med jollen.

Fot.: Jørgen Holst Jørgensen

For eksempel sker det midt i undervisningen, at en elev standser mig og supplerer med sine erfaringer fra praksis. Der kommer faktisk mange, som har et kendskab eller nogle erfaringer indenfor fiskeriet, som er bedre end mit. Det leder mig frem til at sige, at de grønlandske fiskere efterhånden har et kolossalt kendskab og en masse erfaringer på nogle fiskeriområder. Det burde man nok i højere grad værne om og udvikle, i stedet for at importere kendskabet udefra.

Samtidigt mærker vi også hos eleverne en søgen efter mere viden og mere kendskab, som kun kan skaffes udefra. Det er ikke blot i forbindelse med rejsefiskeriet, men også i forbindelse med udnyttelse af andre ressourcer som f. eks. anmagssatter og sild. Og samtidigt ved eleverne også med stigende styrke, at en forøget udnyttelse af vore ressourcer nødvendigvis må følges op af øget kendskab til produktion og afsætning.